

Nätverk för samordning av uppföljning, utvärdering och analys av högskolans verksamhet

Rapportering av ett regeringsuppdrag

Nätverk för samordning av uppföljning, utvärdering och analys av högskolans verksamhet – Rapportering av ett regeringsuppdrag, Rapport 2022:10.

Utgiven av Universitetskanslersämbetet 2022

Författare: Kristina Tegler Jerselius (projektledare), Ingrid Pettersson, Sebastian Steele

Diarienummer: 111-00283-21

Universitetskanslersämbetet • Hammarbybacken 31 • Box 6024, 121 06 Johanneshov
tfn 08-563 085 00 • e-post registrator@uka.se • www.uka.se

Innehåll

Sammanfattning	4
Inledning.....	6
Bakgrund till uppdraget	6
Generella krav på myndighetssamverkan	9
Dialog om regeringsuppdraget att inrätta ett nätverk för samordning.....	10
Nätverkets inrättande	16
Nätverkets mål	21
Nätverkets organisation och arbetsformer	24
UKÄ:s förslag på tillägg i instruktion.....	30
Bilaga 1. Dialogsamtal	32
Bilaga 2. Styrgrupp.....	35
Bilaga 3. Plattform för internationalisering	40

Sammanfattning

Universitetskanslersämbetet (UKÄ) har fått i uppdrag av regeringen att inrätta och samordna ett nätverk mellan berörda myndigheter som följer upp och utvärderar forskning och utbildning. Syftet är att skapa en överblick över vilka uppföljningar, utvärderingar och andra analyser som genomförs, identifiera samarbetsmöjligheter, undvika överlappningar samt bidra till ökad kvalitet och effektivitet. Nätverket ska även bidra till att organisera samordning med berörda myndigheter utanför högskoleområdet och tillgängliggöra information. Uppdraget ska redovisas till regeringen (Utbildningsdepartementet) senast den 10 maj 2022.

I enlighet med regeringsuppdraget inrättar UKÄ ett nätverk för samordning av uppföljning, utvärdering och analys av högskolans verksamhet för berörda statliga myndigheter. Andra aktörer som granskar högskolans verksamhet, exempelvis övriga forskningsfinansierare och vetenskapsakademier bjuds också in till nätverket. UKÄ föreslår vidare att högskolan, och högskolans intresseorganisationer, utgör ett eget nätverk.

Ett mål för nätverkets aktiviteter är att de leder till färre överlappningar, en minskad uppgiftslämnarbörd och en ökad effektivitet i den uppföljning, utvärdering och analys som genomförs av högskolans verksamhet. UKÄ gör bedömningen att nätverket bör bidra till erfarenhetsutbyte och ömsesidigt lärande om arbetsmetoder och processer för granskning. Nätverkets aktiviteter bör leda till ökad träffsäkerhet och högre kvalitet i den granskning som genomförs, vilket i sin tur bör leda till högre kvalitet i högskolans verksamhet. Ett mål bör vara att nätverket bidrar till att skapa en samlad kunskapsbild av högskolan, som kan ligga till grund för beslutsfattande på olika nivåer.

UKÄ föreslår att nätverkets arbete planeras och leds av en styrgrupp som består av de statliga myndigheter som har verksamheten vid högskolan som sitt huvudsakliga fokus (UKÄ, Vetenskapsrådet, Formas, Forte, Vinnova och UHR) och att UKÄ leder styrgruppens arbete. Hela nätverket bör träffas två gånger per år och mötena bör möjliggöra erfarenhetsutbyte och ömsesidigt lärande samt identifiera samordningsvinster. Samordningen föreslås dock inte ske vid nätverksmötena, utan i tillfälliga samordningsgrupper. I samordningsgrupperna ingår enbart de myndigheter och andra aktörer vars granskningsaktiviteter överlappar. Samordningen bör ske i dialog och beslut om vilka granskningsaktiviteter som ska genomföras fattas vid respektive myndighet eller annan organisation.

För att främja kunskapsutveckling och lärande, föreslår UKÄ att styrgruppen inrättar tillfälliga arbetsgrupper utifrån de intresseområden och behov som identifierats av nätverkets och högskolenätverkets medlemmar. Regelbundna och ändamålsenliga former för dialog bör upprättas mellan de båda nätverken, och UKÄ föreslår att båda nätverken deltar på ett likvärdigt och jämbördigt sätt i de aktiviteter som syftar till erfarenhetsutbyte, ömsesidigt lärande och kunskapsutveckling avseende utvärdering, uppföljning och analys. För att garantera oberoende extern granskning gör dock UKÄ bedömningen att samordningen enbart bör omfatta medlemmarna i nätverket för samordning.

UKÄ gör vidare bedömningen att samordningen av olika granskningsaktiviteter inte bör ta extra resurser i anspråk. Men för det arbete som rör kunskapsutveckling och ömsesidigt lärande kommer resurser att behöva avsättas. UKÄ gör bedömningen att nätverket har behov av en årlig budget på 1,5 miljoner kronor. Frågan om hur finansieringen ska lösas bör diskuteras vidare med uppdragsgivaren.

För att främja långsiktig samverkan och eftersom uppdraget att samordna nätverket är av varaktigt slag och inbegriper återkommande kontakter med andra myndigheter och aktörer, gör UKÄ bedömningen att det är lämpligt att uppdraget framgår genom ett tillägg i UKÄ:s instruktion.

Det framlagda förslaget bygger på beprövad erfarenhet och lärdomar som gjorts inom ramarna för andra nätverk för myndighetssamverkan samt på de synpunkter som har kommit in under de dialogsamtal som UKÄ har bjudit in till för att diskutera uppdraget. Arbetsformerna som föreslås främjar delaktighet och engagemang bland nätverkets medlemmar. Förslaget bottnar också i en strävan efter att organisera arbetet inom nätverket på ett sätt som skapar så lite administrativt arbete som möjligt för nätverkets medlemmar. Arbetsformerna är därför flexibla och anpassningsbara, och UKÄ avser att utvärdera dem efter ett par års tid. Därigenom kan sättet att organisera arbetet justeras och förbättringar genomföras.

Inledning

Bakgrund till uppdraget

Regeringen har behandlat frågan om samordning av nationell uppföljning och utvärdering av forskning och utbildning i två forskningspropositioner: *Kunskap i samverkan – för samhällets utmaningar och stärkt konkurrenskraft* (2016/17:509) och *Forskning, frihet, framtid – kunskap och innovation för Sverige* (2020/21:60).

Regeringen gav 2017 Universitetskanslersämbetet (UKÄ) i uppdrag att lämna förslag på hur olika myndigheters uppföljningar och utvärderingar av högskolans verksamhet kan samordnas. UKÄ föreslog i rapporten *Samordning av utvärderingar och uppföljningar* (UKÄ, 2018:3) att få i uppdrag att upprätta och samordna ett nätverk mellan de myndigheter som utvärderar och följer upp forskning och utbildning. År 2021 fick UKÄ uppdraget att inrätta ett sådant nätverk av regeringen.

Kunskap i samverkan – för samhällets utmaningar och stärkt konkurrenskraft

I forskningspropositionen *Kunskap i samverkan – för samhällets utmaningar och stärkt konkurrenskraft* (2016/17:50) skrev regeringen att uppföljning och utvärdering på nationell nivå är viktiga verktyg i regeringens styrning av forskningspolitiken. Regeringen skrev dessutom att den ser ett behov av uppföljning och utvärdering av forskning som bland annat kan ge underlag för en nationell bild av kvaliteten på svensk forskning och hur den utvecklas i förhållande till regeringens mål.

Regeringen angav i propositionen att det är flera myndigheter som ansvarar för utvärdering av forskning. Förutom universitet och högskolor är det Vetenskapsrådet, Forskningsrådet för hälsa, arbetsliv och välfärd (Forte), Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande (Formas) och UKÄ.¹

I propositionen framgår att det även är flera myndigheter som ansvarar för uppföljning och analys av forskning. Statistiska centralbyrån är ansvarig myndighet för officiell statistik om forskning, medan UKÄ är ansvarig myndighet för officiell statistik om högskoleväsendet. Vetenskapsrådet är den myndighet som följer den svenska publiceringen av vetenskapliga artiklar i ett internationellt perspektiv. Dessutom har

¹Proposition *Kunskap i samverkan – för samhällets utmaningar och stärkt konkurrenskraft* (2016/17:509) s.65.

Vinnova i uppdrag att redovisa svenskt deltagande i EU-programmen för forskning.²

Regeringen påpekade att den såg ett behov av en ökad samordning av de utvärderingar, uppföljningar och analyser som berörda myndigheter ansvarar för.

Uppdraget Samordning av uppföljning och utvärdering av svensk forskning 2017

I juli 2017 fick UKÄ flera nya uppdrag genom en ändring av regleringsbrevet. Uppdragen syftade till att förbättra uppföljningen och utvärderingen av den offentligt finansierade forskningen. Ett av dem var *Uppdraget samordning av uppföljning och utvärdering av svensk forskning 2017*. I uppdraget skrev regeringen att det är många myndigheter som granskar högskolornas verksamhet och att de delvis undersöker samma områden. Därför fick UKÄ i uppdrag att tillsammans med Vetenskapsrådet lämna förslag på hur olika myndigheters uppföljningar och utvärderingar av högskolans verksamhet kan samordnas. En ökad samordning ska bidra till ökad effektivitet och ökad nytta för både utvärderande myndigheter och för lärosätena.

Samtidigt fick UKÄ i uppdrag att vidareutveckla det nationella systemet för kvalitetssäkring av utbildning till att även omfatta kvalitetssäkring av forskning. Dessutom fick Vetenskapsrådet i uppdrag att tillsammans med UKÄ utveckla uppföljningen av svensk forskning.

Avrapportering av Samordning av utvärderingar och uppföljningar

I april 2018 redovisade UKÄ uppdraget om samordning till regeringen i rapporten *Samordning av utvärderingar och uppföljningar* (UKÄ, 2018:3). UKÄ föreslog i rapporten att myndigheten skulle få i uppdrag att upprätta och samordna ett nätverk mellan de myndigheter som utvärderar och följer upp forskning och utbildning. Av rapporten framgick att syftet med nätverket ska vara att skapa en överblick över vilka uppföljningar, utvärderingar och andra analyser som genomförs, identifiera samarbetsmöjligheter, samt minska risken för dubbelarbete och överlappningar. Nätverket ska bedöma hur samordning med myndigheter utanför högskoleområdet ska organiseras.³

I rapporten föreslog UKÄ att nätverket kan arrangera regelbundna möten för diskussion om metodfrågor, möjligheter till samordning och kunskapsutbyte samt informera om vilka olika uppföljningar som är på gång. UKÄ skrev att myndigheten i egenskap av samordnare av

² Proposition *Kunskap i samverkan – för samhällets utmaningar och stärkt konkurrenskraft* (2016/17:509) s. 66.

³ UKÄ (2018). *Samordning av utvärderingar och uppföljningar – rapportering av ett regeringsuppdrag*, rapport 2018:3 s. 37.

nätverkets aktiviteter, bör dokumentera och tillgängliggöra information om vilka olika uppföljningar och utvärderingar som är inplanerade.⁴

UKÄ föreslog även att det i direktiven till offentliga utredningar införs att utredningarna innan de samlar in uppgifter från högskolan ska samråda med samordningsfunktionen i det rekommenderade nätverket.

Forskning, frihet, framtid – kunskap och innovation för Sverige

I forskningspropositionen *Forskning, frihet, framtid – kunskap och innovation för Sverige* (2020/21:60) skrev regeringen att de i den tidigare forskningspropositionen hade skrivit om vikten av att myndigheter som ansvarar för utvärdering och uppföljning av forskning samordnar sina uppföljningar.

Regeringen skrev i forskningspropositionen 2020/21 att den ser att myndigheterna har samordnat sina uppföljningar och utvärderingar i större utsträckning. Det är en positiv utveckling som bör fortsätta, men regeringen ser också att det finns ett fortsatt behov av ökad dialog som inkluderar ytterligare myndigheter och andra aktörer som utvärderar och följer upp forskning och utbildning. Regeringen nämner även att UKÄ föreslog i sin redovisning av regeringsuppdraget om ökad samordning att regeringen ska ge UKÄ i uppdrag att upprätta och samordna ett nätverk mellan berörda myndigheter som utvärderar och följer upp forskning och utbildning. I forskningspropositionen skrev regeringen att de delar UKÄ:s bedömning om inrättandet av ett nätverk och att de avser att ge UKÄ i uppdrag att inrätta ett sådant nätverk.

Regeringsuppdrag

Universitetskanslersämbetet ska inrätta och samordna ett nätverk mellan berörda myndigheter som följer upp och utvärderar forskning och utbildning. Syftet är att skapa en överblick över vilka uppföljningar, utvärderingar och andra analyser som genomförs, identifiera samarbetsmöjligheter, samt undvika överlappningar och bidra till ökad kvalitet och effektivitet. Nätverket ska även bidra till hur samordning med berörda myndigheter utanför högskoleområdet ska organiseras och hur information kan tillgängliggöras.

Uppdraget ska redovisas till regeringen (Utbildningsdepartementet) senast den 10 maj 2022.

(ur UKÄ:s regleringsbrev 2021)

⁴ UKÄ (2018). *Samordning av utvärderingar och uppföljningar – rapportering av ett regeringsuppdrag*, rapport 2018:3 s. 37.

Generella krav på myndighetssamverkan

Det finns generella krav på att myndigheter ska samverka med varandra. Förvaltningslagen (2017:900) ställer krav på att myndigheter samverkar med andra myndigheter inom sitt verksamhetsområde, och myndighetsförordningen (2007:515) ställer krav på att statliga myndigheter ska samarbeta för att ta tillvara de fördelar det kan ge för enskilda och för staten som helhet.

Statskontoret har utvärderat nätverk för myndighetssamverkan

Statskontoret har utvärderat olika former av myndighetssamverkan. UKÄ har tagit del av resultaten för att se om det finns lärdomar som går att överföra till uppdraget att inrätta ett nätverk för uppföljning, utvärdering och analys av högskolans verksamhet.

Myndighetsnätverk kan identifiera behov av samverkan

Myndighetssamverkan kan ske på flera olika sätt. Ett sätt att etablera samverkan är genom nätverk. Statskontorets granskningar visar att nätverk kan vara viktiga informationskällor för myndigheter när det gäller andra myndigheters arbete. Nätverken ger myndigheterna möjligheter att identifiera när och i vilka frågor de behöver samverka. De hjälper också myndigheterna att hitta relevanta parter att samverka med. Statskontorets granskningar visar att nätverken har bidragit till att myndigheter med liknande uppgifter har kunnat stötta varandra, dra nytta av varandras arbete och vara varandras metodstöd.⁵

Myndighetsnätverk kan effektivisera arbetet

Statskontorets granskningar visar att arbetet inom de myndigheter som ingår i nätverken i flera fall har effektiviserats. Effektiviseringen har åstadkommit genom att myndigheterna har tagit del av varandras material och genom att resultat från genomförda granskningsaktiviteter har spridits och kommit till nytta.⁶

Genom samverkan kan myndigheter komplettera varandra

Statskontorets granskningar visar att samverkan kan hjälpa myndigheter att komplettera varandras perspektiv och kompetenser. Myndigheter kan, genom att samverka, sprida kunskap om metoder och arbetssätt och lära

⁵ Statskontoret (2021:3). *Mäns våld mot kvinnor – en analys av myndigheternas arbete med den nationella strategin.*

⁶ Statskontoret (2019:14). *Utvärdering av regeringens utvecklingsprogram för jämställdhetsintegrering i myndigheter – slutrapport.*

av varandra, så att näraliggande områden kan dra nytta av varandras arbete.⁷

Statskontorets granskningar visar därmed på de kvalitetsvinster och effektivitetsvinster som samverkan mellan myndigheter kan medföra. UKÄ bedömer att det är angeläget att arbetet inom nätverket för samordning av uppföljning, utvärdering och analys av högskolans verksamhet organiseras på ett sådant sätt att både effektiviteten och kvaliteten i granskningsaktiviteterna höjs. Det förslag som presenteras i rapporten är utformat för att möjliggöra detta.

Dialog om regeringsuppdraget att inrätta ett nätverk för samordning

Utöver de former för myndighetssamverkan som Statskontoret har utvärderat, finns också erfarenheter av samverkan bland de aktörer som föreslås ingå i nätverket. För att samla in de erfarenheterna och de synpunkter som finns på regeringsuppdraget att inrätta ett nätverk för att följa upp, utvärdera och analysera högskolans verksamhet har UKÄ bjudit in berörda aktörer till samtal (bilaga 1). Under november och december 2021 träffade UKÄ de myndigheter som föreslås ingå i nätverkets styrgrupp (Vetenskapsrådet, Formas, Forte, Vinnova och UHR). UKÄ ställde frågor om vilka möjligheter myndigheterna såg med regeringsuppdraget, vilka erfarenheter som fanns från liknande nätverkssamarbeten och om det fanns några farhågor. UKÄ bjöd också in Sveriges förenade studentkårer (SFS) till ett sådant samtal.

Utifrån de synpunkter som kom in vid samtalen med den tilltänkta styrgruppen har UKÄ utarbetat ett förslag på nätverkets inrättande, mål, organisation och arbetsformer. Förslaget har presenterats vid fyra dialogsamtal som genomfördes under februari och mars 2022. Två av dialogsamtalen vände sig till övriga myndigheter, intresseorganisationer med fokus på högskolan, vetenskapsakademier samt fonder och stiftelser som finansierar forskning. Ytterligare två dialogsamtal arrangerades för att ta emot inspel på uppdraget från högskolan. I avsnittet nedan sammanfattas de synpunkter som har kommit in.

En övervägande positiv respons på regeringsuppdraget att inrätta ett nätverk för samordning

Samtliga tillfrågade aktörer har ställt sig positiva till regeringsuppdraget att inrätta ett nätverk för samordning av uppföljning, utvärdering och analys. Flera menade att ambitionsnivån för nätverket är rimlig och att de föreslagna arbetsformerna är genomtänkta och väl strukturerade. Det betonades också att det är positivt att nätverket har ett tydligt fokus, så

⁷ Statskontoret (2019:14). *Utvärdering av regeringens utvecklingsprogram för jämställdhetsintegrering i myndigheter – slutrapport.*

att resultat kan uppnås och arbetet inte blir uppsplittrat. Flera lärosäten framhöll att det var en styrka att nätverket har en tydlig agenda, så att samverkan inte stannar vid erfarenhetsutbyte utan kan resultera i konkreta åtgärder.

Under dialogmötena framkom också positiva reaktioner på att utöka deltagandet i nätverket till aktörer som inte är myndigheter. Några uttryckte önskemål om att bredda deltagandet i nätverket ytterligare genom att bjuda in representanter från näringslivet och därigenom involvera avnämare för den verksamhet som nätverket granskar. Men parallellt med önskemål om att utöka nätverket framkom också farhågor om att nätverket skulle kunna bli för stort och att arbetet därmed skulle försvåras och riskera att bli ineffektivt.

Lärosätena framförde också önskemål om en översyn av de granskande myndigheternas uppdrag från regeringen. Flera menade att det förekom överlappningar mellan granskningsuppdrag från olika departement, och de såg behov av ökad samordning mellan olika regeringsuppdrag. Lärosätena framförde behovet av att återkoppla resultaten från nätverkets arbete till Regeringskansliet för att de ska komma till nytta där. I diskussionen framkom också önskemål om att nätverket skulle kontakta Riksrevisionen för att informera om sin inplanerade granskningsverksamhet. Även om Riksrevisionens granskningar inte bör samordnas, menade flera av lärosätena att man bör uppmärksamma dem på granskningar som genomförs av andra myndigheter.

Majoriteten av de inbjudna aktörerna har uttryckt intresse för att delta i det fördjupade samarbete som nätverket kan erbjuda möjligheter till. Även de som inte ansåg sig ha resurser att delta aktivt i nätverkets arbete uttryckte önskemål om att få ha tillgång till nätverket och att kunna ta del av resultat.

Nätverket kan skapa överblick, identifiera överlappningar och behov av samordning

UKÄ har ställt frågor om vilka förväntningar som finns på nätverket. Av samtalen framgår att nätverket förväntas bidra till att skapa en överblick över vilka uppföljningar, utvärderingar och analyser som genomförs. Genom den överblick som skapas förväntas nätverket kunna identifiera överlappningar mellan olika granskningsaktiviteter och utifrån det identifiera behov av samordning.

I några fall har det uttryckts en osäkerhet om hur den egna myndighetens granskningsverksamhet kommer passa in i nätverkets aktiviteter. Några av de inbjudna aktörerna menar sig inte genomföra utvärderingar eller uppföljningar av högskolans verksamhet, och om de genomförs kommer de vara så småskaliga att de inte bör samordnas.

Bland lärosätena betonades behovet av samordning mellan olika granskningsaktiviteter och att framförhållningen är viktig. Genom att

känna till vilka uppföljningar, utvärderingar och analyser som nätverkets aktörer planerar in, förbättras möjligheterna för lärosätena att kunna avsätta de resurser som krävs. Lärosätena betonade även betydelsen av att använda befintliga data på ett mer effektivt sätt.

Nätverket kan skapa förutsättningar för gemensamt lärande

UKÄ ställde frågor om behov och intresse för att använda nätverket för erfarenhetsutbyte och gemensamt lärande. Samtliga grupper uttryckte intresse för att vara del av ett sådant lärande med fokus på kunskapsutveckling och metodfrågor. Flera aktörer framhöll behovet av ett sådant samarbete för att utveckla den egna verksamheten och såg fördelar med att olika aktörer kan komplettera varandra genom att bidra med olika perspektiv och därigenom dra nytta av varandras kompetens. Flera såg positivt på att dela med sig av kunskap och erfarenheter av arbetsmetoder och verktyg för uppföljning och utvärdering inom ramarna för nätverket. Ytterligare förslag som framfördes för att stärka lärandet inom nätverket var att bjuda in forskare till nätverkets sammankomster.

Även de aktörer som av resursskäl var tveksamma till i vilken omfattning de själva skulle kunna vara del av ett sådant fördjupat samarbete uttryckte intresse för att ta del av resultaten från arbetet. Flera aktörer poängterade vikten av att sprida kunskap från nätverkets arbete och se till att den kommer till användning. Under samtalen poängterades också fördelarna för mindre aktörer med begränsad erfarenhet av utvärdering och uppföljning. Nätverket skulle kunna vara ett sätt för dem att dra nytta av den kunskap som finns av granskningsaktiviteter vid myndigheter med större erfarenhet av och resurser för uppföljning, utvärdering och analys.

Viktigt att utbildningsfrågorna får utrymme i nätverket

UKÄ har också ställt frågor om vilka farhågor som finns om nätverkets inrättande. Bland intresseorganisationer och i samtal med högskolan framkom en oro för att utbildningsfrågorna kommer att hamna i skymundan i nätverkets diskussioner om uppföljning, utvärdering och analys. Det betonades att det är viktigt att båda områdena får samma utrymme, och att forskningsfrågorna inte blir dominerande trots att det är fler myndigheter och andra aktörer som följer upp och utvärderar forskning än som granskar utbildning. Det ger forskningsfinansiärerna en numerär övervikt i både nätverket och den föreslagna styrgruppen. Flera lärosäten var oroliga över vilka konsekvenser obalansen i styrgruppen kan få för de prioriteringar som görs inom nätverket, bland annat om vilka arbetsgrupper som inrättas.

Nätverket ersätter inte etablerade former för myndighetssamverkan

Några av de inbjudna myndigheterna ifrågasatte behovet av ytterligare ett nätverk och tog upp risken för överlappning med andra redan existerande nätverk. Några av myndigheterna var också oroliga för att nätverket förväntas ersätta etablerade och välfungerande samarbeten. Det betonades att det är viktigt av att få fortsätta att arbeta i befintliga grupper med fokus på fördjupning i specifika sakfrågor. Det gäller bland annat etablerade arbetsgrupper för insamling och utveckling av den officiella statistiken.

Men parallellt med dessa synpunkter framfördes behov av nya former för samverkan på en mer övergripande nivå. Samtliga grupper poängterade att många av de samarbeten som finns är fokuserade på specifika sakfrågor. Det behövs samverkansformer för att diskutera granskningen av högskolans verksamhet på en övergripande nivå. Därigenom får man en mer heltäckande bild som kan användas som kunskapsunderlag för beslut för både lärosäten och för granskande myndigheter och regering.

Behov av avgränsning gentemot andra nätverk

I samtalen betonades också vikten av att nätverket aktivt förhåller sig till den *Plattform för internationalisering* som UHR är värmyndighet för. Det finns flera beröringspunkter mellan uppdragen och det är viktigt att plattformen respektive nätverket avgränsar sig mot varandra för att undvika överlappningar. Även andra etablerade former för myndighetssamverkan nämndes, bland annat de samsamarbetsytor som finns för framtagande och utveckling av den nationella statistiken om högre utbildning och forskning.

Ytterligare ett nätverkssamarbete som nämndes i diskussionen var Sveriges universitets och högskoleförbund (SUHF). Bland lärosätena betonades vikten av att nätverket etablerar en god dialog med SUHF och de arbetsgrupper som inrättats där med beröringspunkter med nätverket, bland annat den nyligen inrättade arbetsgruppen för analys.

Bland lärosätena betonades också behovet av kunskapsutbyte mellan nätverket och andra samsamarbetsytor för lärosätena. Exempel på det är K3-projekten som finansierats av Vinnova och de grupper av lärosäten som samarbetar om utvärdering och uppföljning av utbildning och forskning.

Viktigt att det som samordnas inte blir för litet

I samtalen framhöll samtliga grupper att det är viktigt att det som ska samordnas inte blir för litet. Det är inte rimligt att förvänta sig att nätverket ska samordna uppföljningsaktiviteter som rör enskilda forskare eller forskargrupper. I stället måste det som samordnas ha en större volym för att motivera den arbetsinsats som samordningen innebär.

Viktigt att nätverket inte skapar fler granskningsaktiviteter

Intresseorganisationer, lärosäten och vetenskapsakademier var oroliga för att nätverkets aktiviteter skulle kunna leda till fler, och mer omfattande, utvärderingar av högskolan. Det uttrycktes farhågor om att nätverket kan komma att skapa merarbete för lärosätena genom att identifiera nya behov av uppföljning och utvärdering. Det skulle kunna medföra att lärosätena i större utsträckning än i dag behöver samla in data och utvärderas. Vikten av att vara vaksam på, och vid behov motverka, en sådan utveckling betonades.

Bra med helhetsbild men saknar en övergripande systemanalys

De lärosäten som deltog i samtalen efterfrågade de större systemanalyser som Styr- och resursutredningen föreslog i sitt slutbetänkande. Det uttrycktes förväntningar på nätverkets roll i detta hänseende. Liknande synpunkter framfördes även av intresseorganisationer och vetenskapsakademier.

Oro för att nätverket ska medföra nya och administrativt betungande arbetsuppgifter

Vid samtalen framkom en oro för att nätverket kommer att skapa merarbete för nätverkets medlemmar. Det handlar i första hand om processen för samordning och insamlingen av uppgifter om inplanerade uppföljningar, utvärderingar och analyser som befaras kunna bli administrativt tungrovt och resurskrävande. Flera aktörer uttryckte också en oro för att nätverket blir svårhanterligt till följd av dess storlek och att arbetet riskerar att bli onödigt byråkratiskt.

Deltagande på olika nivåer

Under samtalen framhölls behov av att skapa flexibla arbetsformer som möjliggör erfarenhetsutbyte på olika sätt samt utifrån olika förutsättningar och behov. Frågan om på vilken nivå medlemmarna i nätverket skulle vara representerade diskuterades, och flera betonade vikten av att skapa arbetsformer som möjliggör deltagande på olika nivåer. Man framhöll att vissa mer övergripande diskussioner sannolikt behöver hållas på avdelningschefsnivå eller till och med myndighetschefsnivå. Men det framhölls också att det behöver finnas möjlighet till fördjupning och lärande i mer verksamhetsnära metodfrågor och att det sannolikt behöver ske längre ner i organisationen.

Högskolan är en viktig aktör som bör involveras

I de samtal som fördes med lärosätena poängterades att lärosätena själva följer upp, utvärderar och analyserar sin egen verksamhet. Det innebär att det finns relevant erfarenhet, kunskap och kompetens inom högskolan som bör komma nätverket till del. Behovet av en god dialog mellan

nätverket och högskolan betonades genomgående av samtliga lärosäten, liksom vikten av att högskolan får möjlighet att komma med inspel på nätverkets inplanerade granskningsaktiviteter.

Lärosätena påpekade att högskolan är den aktör som har bäst kännedom om vilka uppföljningar, utvärderingar och analyser som genomförs av andra aktörer samt på vilka sätt, och i vilken omfattning, som granskningsaktiviteterna belastar högskolan. Under diskussionerna påpekade lärosätena vikten av att aktivt involveras i nätverkets arbete. Lärosätenas synpunkter och förväntningar behöver samlas in och det är viktigt att lärosätena får vara med och påverka inriktningen på arbetet i nätverket.

Lärosätena uttryckte tydliga önskemål om att få vara med i nätverket, antingen som medlemmar eller representerade genom SUFH. Medan några lärosäten såg representation via SUHF som en fullgod lösning påpekade andra att det finns en stor spännvidd mellan lärosäten av olika slag (från äldre, forskningstunga bredduniversitet till specialiserade fackhögskolor och mindre högskolor med ett tydligt utbildningsfokus). Det påpekades att det ibland råder oenighet inom SUHF, och flera menade därför att det behöver finnas direkta ingångar i nätverket för samtliga lärosäten.

I dialogen med högskolan framfördes också behov av ökat utbyte och lärande mellan olika lärosäten med fokus på uppföljning, utvärdering och analys av den egna verksamheten. Samtidigt påpekades att de arbetsgrupper som inrättas av SUHF i flera fall fyller sådana funktioner.

Flera framhöll vikten av att mer effektivt använda den information som redan finns i systemet, exempelvis den nationella statistiken, i stället för att samla in samma uppgifter på nytt. Behov framfördes av att få bättre inblick i vilka uppgifter som ingår i den nationella statistiken och hur de kan användas, bland annat för att sätta in den egna verksamheten i ett jämförande nationellt perspektiv.

Nätverkets inrättande

I de tre följande kapitlen presenteras det nätverk som UKÄ inrättar. Det första kapitlet rör nätverkets inrättande och avgränsningar. I det andra kapitlet presenteras de mål som UKÄ föreslår för nätverket. I det tredje kapitlet framläggs förslag på hur nätverkets arbete ska organiseras.

1. Nätverkets inrättande

1.1	UKÄ inrättar ett nätverk för samordning av uppföljning, utvärdering och analys av högskolans verksamhet.
1.2	De statliga myndigheter som följer upp, utvärderar och analyserar högskolans verksamhet ingår i nätverket.
1.3	Andra aktörer som följer upp, utvärderar och analyserar högskolans verksamhet, exempelvis övriga forskningsfinansiärer och vetenskapsakademier bjuds också in till nätverket.
1.4	Högskolan, och högskolans intresseorganisationer, föreslås utgöra ett eget nätverk.

Motivering till förslaget om nätverkets avgränsningar

Nedan följer en motivering till UKÄ:s förslag om vilka avgränsningar som görs för det nätverk som UKÄ inrättar. En diskussion förs om de avväganden och avgränsningar som har gjorts utifrån regeringsuppdraget.

Högskolans hela verksamhet bör ingå

Av det uppdrag som UKÄ har fått av regeringen framgår att UKÄ ”ska inrätta och samordna ett nätverk mellan berörda myndigheter som följer upp och utvärderar forskning och utbildning”. Syftet med samordningen är, enligt regeringsuppdraget, att minska uppgiftslämnarbördan vid högskolan.

År 2018 genomförde UKÄ och Vetenskapsrådet en kartläggning av uppföljning och utvärdering av högskolans verksamhet. Den visade att en betydande del av de uppgifter som begärs in av högskolan avser andra delar av verksamheten än utbildning och forskning. Det kan exempelvis röra uppföljning av högskolans ekonomi eller personal. Kartläggningen

visade också att det förekom överlappningar mellan de här olika granskningsaktiviteterna och att det fanns behov av samordning.⁸

UKÄ gör därför bedömningen att den samordning som sker inom ramarna för nätverket bör omfatta högskolans hela verksamhet (inte enbart utbildning och forskning). Först då kan det nätverk som UKÄ inrättar bidra till att minska högskolans uppgiftslämnarbörda.

Statliga myndigheter som granskar högskolan ingår i nätverket

I enlighet med uppdraget ingår de statliga myndigheter som följer upp, utvärderar och analyserar den utbildning och forskning som sker vid högskolan i nätverket i det nätverk som UKÄ härmed inrättar. Det omfattar de myndigheter som har verksamheten vid högskolan som sitt huvudfokus: UKÄ, UHR, Vetenskapsrådet, Formas, Forte och Vinnova.

UKÄ gör bedömningen att även andra statliga myndigheter som inom ramarna för sitt uppdrag bland annat vänder sig till högskolan bör ingå i nätverket. Det är viktigt för att uppnå målet att minska lärosätenas uppgiftslämnarbörda och det ligger också i linje med regeringsuppdragets formulering att nätverket ”även [ska] bidra till hur samordning med berörda myndigheter utanför högskoleområdet ska organiseras”. Av det följer att Arbetsmiljöverket, Diskrimineringsombudsmannen, Ekonomistyrningsverket, Energimyndigheten, Jämställdhetsmyndigheten, Kungliga biblioteket, Myndigheten för delaktighet, Naturvårdsverket, Rymdstyrelsen, Statistiska centralbyrån, Svenska institutet och Tillväxtverket bör ingå i nätverket.

Riksrevisionens granskningsverksamhet bör inte samordnas

Ytterligare en statlig myndighet som följer upp och utvärderar verksamheten vid högskolan är Riksrevisionen. Som UKÄ:s och Vetenskapsrådets rapport från 2018 visar har Riksrevisionens granskningsaktiviteter betydelse för uppgiftslämnarbördan vid högskolan. Det finns också exempel på att de utvärderingar som genomförs av Riksrevisionen sammanfaller tematiskt och i tid med utvärderingar som genomförs av andra statliga myndigheter.⁹

Genom ett grundlagsskyddat oberoende har Riksrevisionen ett starkt mandat att granska statliga myndigheter och verksamheter. Det lagstadgade oberoendet gör att UKÄ gör bedömningen att Riksrevisionen inte bör ingå i nätverket och att den granskningsverksamheten som Riksrevisionen genomför inte bör låta sig samordnas med någon annan statlig granskningsverksamhet. UKÄ

⁸ UKÄ (2018). *Samordning av utvärderingar och uppföljningar – rapportering av ett regeringsuppdrag*, rapport 2018:3.

⁹ UKÄ (2018). *Samordning av utvärderingar och uppföljningar – rapportering av ett regeringsuppdrag*, rapport 2018:3.

menar dock att Riksrevisionen bör hållas informerad om nätverkets granskningsaktiviteter. Det ger möjligheter för Riksrevisionen att, vid behov och på det sätt den anser vara lämpligt, göra eventuella anpassningar, exempelvis av tidplaner för de uppföljningar, utvärderingar och analyser den genomför. Det ger också Riksrevisionen ökade möjligheter att ta del av resultat från granskningar genomförda av andra myndigheter för att därigenom öka träffsäkerheten i de egna granskningarna.

Aktörer som inte är statliga myndigheter men som följer upp, utvärderar och analyserar högskolan bjuds in till nätverket

Det finns lagkrav på samverkan mellan statliga myndigheter. För aktörer som inte är statliga myndigheter saknas sådana krav. UKÄ gör dock bedömningen att det finns relevant erfarenhet, kunskap och kompetens om uppföljning, utvärdering och analys av högskolans verksamhet även bland aktörer som inte är statliga myndigheter. UKÄ menar att den erfarenheten och kompetensen bör komma nätverket till del. Därför föreslår UKÄ att aktörer som inte är statliga myndigheter också bjuds in till nätverket.

Exempel på sådana aktörer som genomför egna analyser av högskolan, som har djup kunskap om högskolan och som därför bör bjudas in till nätverket är vetenskapsakademier som Kungl. Vetenskapsakademien, Kungl. Ingenjörsvetenskapsakademien, Kungl. Vitterhetsakademien och Sveriges unga akademi. Fonder och stiftelser som finansierar forskning följer upp och utvärderar sina egna satsningar och besitter därmed relevant erfarenhet och kompetens inom området. UKÄ gör därför bedömningen att även de bör bjudas in till nätverket. Exempel på forskningsfinansierare som bör bjudas in till nätverket är Cancerfonden, KK-stiftelsen, Knut och Alice Wallenbergs stiftelse, Mistra, Ragnar Söderbergs stiftelse, Riksbankens jubileumsfond, Stiftelsen för Strategisk forskning och Stint. UKÄ gör bedömningen att det finns både kvalitetsvinster och samordningsvinster att göra genom att bjuda in de här aktörerna till nätverket.

Samråd bör ske med statens offentliga utredningar

Av den kartläggning som UKÄ genomförde tillsammans med Vetenskapsrådet 2018 framgår att flera högskolor uppfattade den uppgiftsinsamling som genomförs av statens offentliga utredningar som betungande. Av kartläggningen framgår att en del av de uppgifter som begärs in från högskolan redan är inhämtade och kvalitetssäkrade av UKÄ som en del av UKÄ:s nationella statistikansvar för högskolan.¹⁰

¹⁰ UKÄ (2018). *Samordning av utvärderingar och uppföljningar – rapportering av ett regeringsuppdrag*, rapport 2018:3.

I stället för att belasta lärosätena med förfrågningar om uppgifter som är del av den offentliga statistiken konstaterar rapporten att UKÄ skulle kunna ta fram de begärda uppgifterna. Det skulle avlasta lärosätena och kvaliteten på uppgifterna skulle sannolikt höjas genom den kvalitetssäkring som genomförs av den offentliga statistiken. I rapporten föreslogs därför att det i direktiven till statens offentliga utredningar bör skrivas in att utredaren inför den uppgiftsinsamling som vänder sig till högskolan först samråder med UKÄ.¹¹

UKÄ står fast vid bedömningen att det i direktiven till statens offentliga utredningar bör skrivas in att utredaren inför den uppgiftsinsamling som vänder sig till högskolan först samråder med UKÄ. UKÄ gör bedömningen att ett sådant tillvägagångssätt minskar risken att lärosätena ombes lämna in samma uppgifter vid olika tillfällen och till olika statliga aktörer. Som påpekats ovan ser UKÄ både kvalitetsvinster och effektivitetsvinster med ett sådant förfarande.

Högskolans kunskap, erfarenhet och kompetens bör tas tillvara

En betydande del av den uppföljning, utvärdering och analys som genomförs av verksamheten vid högskolan initieras och genomförs av högskolan själv. Högskolan följer regelbundet upp och utvärderar både utbildning och forskning samt genomför dessutom andra utvärderingar, uppföljningar och analyser av sin verksamhet. Det innebär att en inte obetydlig del av den uppgiftslämnarbörda som påverkar högskolan är egeninitierad.

Det innebär också att det finns relevant kunskap, erfarenhet och kompetens inom högskolan om uppföljning, utvärdering och analys av högskolans verksamhet. UKÄ gör bedömningen att den kunskap, erfarenhet och kompetens som högskolan besitter om uppföljning, utvärdering och analys bör tas tillvara inom nätverket.

Högskolan bör utgöra ett eget nätverk

UKÄ gör vidare bedömningen att tillvaratagandet bör ske på ett sätt som garanterar oberoende och opartiskhet i de externa uppföljningar, utvärderingar och analyser som andra myndigheter genomför av högskolans verksamhet. UKÄ föreslår därför att högskolan utgör ett eget nätverk (i det följande kallat högskolenätverket). Till högskolenätverket bör också intresseorganisationer som exempelvis Sveriges universitets och högskoleförbund (SUHF), Sveriges universitetslärare och forskare (SULF) och Sveriges förenade studentkårer (SFS) bjudas in.

Former för dialog och erfarenhetsutbyte mellan de två nätverken bör etableras, så att den samlade kunskapen, erfarenheten och kompetensen

¹¹ UKÄ (2018). *Samordning av utvärderingar och uppföljningar – rapportering av ett regeringsuppdrag*, rapport 2018:3.

som finns inom nätverken kan komma till nytta. Förslag på hur utbytet mellan de två nätverken kan ske presenteras i kapitlet *Nätverkets organisation och arbetsätt*.

Nätverkets mål

I det här kapitlet presenterar UKÄ:s förslag på nätverkets mål. Målen har presenterats vid de dialogsamtal som UKÄ har bjudit in och justeringar har genomförts utifrån den återkoppling som UKÄ har fått.

2. Nätverkets mål

UKÄ gör bedömningen att:

- 2.1 Nätverkets aktiviteter leder till färre överlappningar, en minskad uppgiftslämnarbördan vid högskolan och en ökad effektivitet i den uppföljning, utvärdering och analys som genomförs av högskolans verksamhet.
- 2.2 Nätverket bidrar till erfarenhetsutbyte och ömsesidigt lärande om arbetsmetoder och processer för uppföljning, utvärdering och analys.
- 2.3 Nätverkets aktiviteter leder till ökad träffsäkerhet och högre kvalitet i den uppföljning, utvärdering och analys som genomförs av högskolans verksamhet.
- 2.4 Nätverkets aktiviteter bidrar till högre kvalitet i högskolans verksamhet.
- 2.5 Nätverket bidrar till att skapa en samlad kunskapsbild av högskolan.

Motivering till förslaget om nätverkets mål

Nedan följer en motivering till UKÄ:s förslag om nätverkets mål och en diskussion förs om de avväganden och avgränsningar som har gjorts utifrån regeringsuppdraget.

Nätverket för samordning och högskolenätverket

Nätverket för samordning (eller *nätverket*) avser de myndigheter (och organisationer) som utvärderar och följer upp högskolans verksamhet. *Högskolenätverket* avser representanter för lärosätena och de organisationer som är knutna till sektorn: SFS, SUHF och SULF. UKÄ gör bedömningen att högskolenätverket självständigt bör formulera sina egna mål, utan inblandning från andra statliga myndigheter. För att uppnå de mål som är kopplade till ökad kvalitet och kunskapsutveckling gör dock UKÄ bedömningen att det är önskvärt att båda nätverken involveras i arbetet.

Nätverkets aktiviteter bidrar till färre överlappningar och minskad uppgiftslämnarbörda för högskolan

Syftet med UKÄ:s regeringsuppdrag är att minska överlappningar mellan de olika uppföljningar, utvärderingar och analyser som genomförs av statliga myndigheter. Färre överlappningar förväntas bidra till att uppgiftslämnarbördan vid högskolan minskar. Av detta följer nätverkets första mål att ”Nätverkets aktiviteter leder till färre överlappningar, en minskad uppgiftslämnarbörda vid högskolan och en ökad effektivitet i den uppföljning, utvärdering och analys som genomförs av högskolans verksamhet”.

UKÄ gör bedömningen att den kartläggning som nätverket gör av kommande granskningsaktiviteter bidrar till att identifiera överlappningar mellan olika myndigheters och andra aktörers uppföljningar, utvärderingar och analyser. När överlappningar konstaterats kan behov av samordning identifieras och de myndigheter och andra aktörer som ingår i nätverket kan samarbeta och avgränsa sig gentemot varandra.

UKÄ gör vidare bedömningen att högskolans uppgiftslämnarbörda kan minskas genom att tidigare granskningsresultat tas tillvara i ökad omfattning och att de uppgifter som redan har samlats in kommer till ökad användning i den uppföljning, utvärdering och analys som genomförs. UKÄ ser möjligheter att, som statistikansvarig myndighet, avlasta lärosätena genom att bistå andra gransknings- och uppföljningsmyndigheter med statistiskt underlag för den uppföljning, utvärdering och analys som genomförs. UKÄ gör bedömningen att en utökad användning av befintlig data leder till mer effektiva granskningsaktiviteter.¹²

Erfarenhetsutbyte och ömsesidigt lärande höjer kvaliteten i de granskningsaktiviteter som genomförs

Av UKÄ:s regeringsuppdrag framgår att samordningen syftar till att höja kvaliteten i den uppföljning, utvärdering och analys som genomförs av högskolans verksamhet. UKÄ gör bedömningen att kvalitetshöjningen kan uppnås genom att tidigare granskningsresultat tas tillvara på ett mer systematiskt sätt. Kvalitetshöjningen kan också uppnås genom ett utökat erfarenhetsutbyte och ömsesidigt lärande om arbetsmetoder och processer för uppföljning, utvärdering och analys. UKÄ menar att det är önskvärt att erfarenhetsutbytet och det ömsesidiga lärande omfattar medlemmarna från båda nätverken.

UKÄ gör vidare bedömningen att erfarenhetsutbytet, det ömsesidiga lärandet och den ökade kunskapen om tidigare granskningsresultat bidrar till mer träffsäkra och ändamålsenliga granskningsaktiviteter.

¹² Statistik om högskolan finns tillgänglig både i databasen *Högskolan i siffror* och i publicerade rapporter.

Sammantaget förväntas det här höja kvaliteten i den uppföljning, utvärdering och analys som genomförs av högskolans verksamhet.

Mer träffsäkra och ändamålsenliga granskningar höjer kvaliteten i högskolans verksamhet

UKÄ gör bedömningen att högre kvalitet i den uppföljning, utvärdering och analys som genomförs av högskolans verksamhet, leder till en kvalitetshöjning i högskolans verksamhet.

Nätverken ger en mer samlad kunskapsbild av högskolan

UKÄ gör bedömningen att nätverkets aktiviteter, och aktiviteterna i högskolenätverket, bidrar till att sprida kunskap om resultaten från genomförda uppföljningar, utvärderingar och analyser av högskolans verksamhet så att de kommer till ökad nytta. UKÄ gör bedömningen att de båda nätverkens aktiviteter bidrar till att skapa en mer samlad bild av högskolan som kan användas som kunskapsunderlag för beslutsfattande.

Nätverkets organisation och arbetsformer

I kapitlet nedan presenteras UKÄ:s förslag på nätverkets organisation och arbetsformer. En viktig utgångspunkt i arbetet med att ta fram förslaget har varit att skapa arbetsformer som främjar delaktighet och engagemang bland nätverkets medlemmar. Förslaget bottnar också i en strävan efter att organisera arbetet inom nätverket på ett sätt som skapar så lite administrativt arbete som möjligt för nätverkets medlemmar. Arbetsformerna som föreslås är därför flexibla och anpassningsbara och UKÄ avser att utvärdera dem efter ett par års tid. Därigenom kan sättet att organisera arbetet justeras och förbättringar genomföras.

För att ta fram förslaget har erfarenheter från andra nätverkssamarbeten varit betydelsefulla. Som framgår av rapporten har UKÄ tagit del av resultaten från Statskontorets utvärderingar av andra nätverk för myndighetssamverkan. Resultaten har använts i arbetet med att ta fram det förslag som presenteras nedan. Inspiration har också hämtats från andra nätverkssamarbeten, bland annat från det nätverk för FoU-myndigheter som Vetenskapsrådet leder. Förslaget bygger på beprövad erfarenhet och lärdomar som gjorts inom ramarna för andra nätverk för myndighetssamverkan samt på de synpunkter som har kommit in under de dialogsamtal som presenterats i rapporten.

3. Nätverkets organisation och arbetsformer

UKÄ föreslår att:

- 3.1 Nätverkets arbete planeras och leds av en styrgrupp som består av de statliga myndigheter som har verksamheten vid högskolan som sitt huvudsakliga fokus (UKÄ, Vetenskapsrådet, Formas, Forte, Vinnova och UHR). UKÄ leder styrgruppens arbete.
- 3.2 Hela nätverket träffas två gånger per år. Mötena möjliggör erfarenhetsutbyte och ömsesidigt lärande mellan nätverkets medlemmar. Genom mötena kan samordningsvinster identifieras.
- 3.3 Styrgruppen inrättar tillfälliga arbetsgrupper utifrån de intresseområden och behov som identifierats av nätverkets medlemmar och medlemmarna i högskolenätverket.
- 3.4 Regelbundna och ändamålsenliga former för dialog med högskolenätverket upprättas.
- 3.5 Nätverkets organisation och arbetsformer utvärderas efter två år.

Motivering till förslaget om nätverkets organisation och arbetsformer

Nedan följer en motivering till UKÄ:s förslag om nätverkets organisation och arbetsformer. En diskussion förs om de avväganden och avgränsningar som har gjorts utifrån regeringsuppdraget. Som framgår av förslaget deltar båda nätverken på ett likvärdigt och jämbördigt sätt i erfarenhetsutbyte, ömsesidigt lärande och kunskapsutveckling om utvärdering, uppföljning och analys. För att garantera oberoende extern granskning omfattar samordningen dock enbart medlemmarna i nätverket för samordning och de myndigheter och andra aktörer vars uppföljningar och utvärderingar överlappar.

Nätverkets arbete planeras och leds av en styrgrupp

UKÄ menar att nätverkets arbete bör planeras och ledas av en styrgrupp. Styrgruppen bör bestå av de statliga myndigheter som har högskolans verksamhet som sitt huvudfokus: UKÄ, UHR, Vetenskapsrådet, Formas, Forte och Vinnova. UKÄ föreslår att andra aktörer vid behov adjungeras till styrgruppen.

UKÄ föreslår ett flexibelt arbetssätt där en del av styrgruppens arbete sker på myndighetschefsnivå med fokus på övergripande strategiska frågor och en del sker på avdelningschefsnivå för att möjliggöra en mer verksamhetsnära diskussion. UKÄ menar att styrgruppen gemensamt bör utveckla sina arbetsformer så att de blir ändamålsenliga. UKÄ föreslår också att det är UKÄ som leder styrgruppens arbete och att det i styrgruppens arbetsuppgifter ingår att inrätta tillfälliga arbetsgrupper och att etablera en ändamålsenlig dialog med högskolenätverket.

Hela nätverket träffas två gånger per år och lär känna varandras verksamheter

UKÄ föreslår att hela nätverket träffas två gånger per år – en gång på hösten och en gång på våren. UKÄ gör bedömningen att mötena ger möjlighet för nätverkets medlemmar att lära känna varandras verksamheter samt bidrar till erfarenhetsutbyte och ömsesidigt lärande. UKÄ anser att mötena bör användas så att resultat från genomförda granskningsaktiviteter sprids och kommer till nytta.

Nätverksmötena är en plats för kunskapsöverföring och lärande

UKÄ föreslår att nätverksmötena organiseras runt ett övergripande tema som har relevans för nätverkets medlemmar. Det kan exempelvis ske genom att en gästföreläsare eller forskare bjuds in för att bidra med perspektiv på nätverkets verksamhetsområde. Därigenom skapas möjlighet till kunskapsöverföring och lärande för nätverkets medlemmar.

Värdskapet för nätverksmötena ambulerar

För att skapa inkluderande arbetsformer som bygger på delaktighet och ett gemensamt ägandeskap för nätverkets aktiviteter, föreslår UKÄ att värdskapet för de två årliga nätverksmötena ambulerar mellan nätverkets medlemmar. UKÄ föreslår också att värmyndigheten för nätverksmötet får möjlighet att presentera sin verksamhet. Det ger medlemmarna i nätverket en gradvis utökad förståelse för varandras verksamheter, vilket UKÄ bedömer är en viktig förutsättning för ett fördjupat samarbete.

Nätverkets aktiviteter skapar överblick och identifierar överlappningar

UKÄ föreslår att uppgifter om kommande uppföljningar, utvärderingar och analyser som nätverkets medlemmar planerar att genomföra samlas in inför nätverksmötena. Insamlingen genomförs av UKÄ och den sker för att skapa överblick över kommande granskningsaktiviteter och för att kunna identifiera eventuella överlappningar. UKÄ menar att överblicken gör det möjligt att avgöra var det kan finnas samordningsvinster. UKÄ gör dock bedömningen att samordningen inte kommer att kunna genomföras under nätverksmötena.

Tillfälliga samordningsgrupper hanterar överlappningar mellan granskningsaktiviteter

UKÄ föreslår att samordningen sker i direkt dialog mellan de myndigheter och andra aktörer vars granskningsaktiviteter överlappar. UKÄ föreslår att en tillfällig samordningsgrupp inrättas för att de inblandade myndigheterna och andra aktörerna ska kunna samarbeta och avgränsa sig gentemot varandra. Samordningsgruppen bör bestå av de myndigheter och andra aktörer vars granskningsaktiviteter överlappar.

För att värna om oberoende i de externa granskningar som genomförs gör UKÄ bedömningen att enbart medlemmar i nätverket bör ingå i de tillfälliga samordningsgrupper som skapas.

Varje myndighet beslutar själv om granskningsaktiviteter

Nätverket har inga beslutsfattande mandat. Det innebär att nätverket inte beslutar om vilka uppföljningar, utvärderingar och analyser som ska genomföras av nätverkets medlemmar. Det är istället varje enskild myndighet eller annan aktör som fattar beslut om de granskningar och analyser som genomförs. För att nätverket ska kunna fylla sitt syfte gör UKÄ bedömningen att besluten bör bygga på de överenskommelser om samordning som görs mellan medlemmarna i nätverket.

Medlemmarna i båda nätverken identifierar relevanta teman för arbetsgrupperna

För att ta tillvara på den samlade kompetens och erfarenhet som finns inom nätverket och högskolenätverket föreslår UKÄ att en del av nätverkens arbete sker i flexibla arbetsgrupper. Arbetsgrupperna bör vara tillfälliga och arbeta under ett par års tid med ett avgränsat tema som formulerats utifrån de intresseområden och behov som de båda nätverkens medlemmar har identifierat. Det kan exempelvis handla om erfarenhetsutbyte, lärande och kunskapsutveckling om processer och metoder för uppföljning, utvärdering och analys. UKÄ menar att medlemmarna från de båda nätverken bör få möjlighet att delta i arbetsgrupperna på lika och jämbördiga villkor. UKÄ menar också att det bör vara möjligt för arbetsgrupperna att, vid behov, bjuda in aktörer som inte är medlemmar i nätverken som expertstöd.

Arbetsgrupperna väljer själva hur de vill organisera sitt arbete

UKÄ gör bedömningen att arbetsformerna i arbetsgrupperna bör vara flexibla så att nätverkens medlemmar kan delta utifrån sina egna förutsättningar och behov. Av det följer att UKÄ anser att arbetsgrupperna själva bör kunna välja hur de vill organisera sitt arbete. För att det arbete som sker i arbetsgrupperna ska komma båda nätverkens medlemmar till del förestår UKÄ att resultaten sammanställs i en promemoria eller rapport som görs tillgänglig för nätverkens medlemmar. För att nå största möjliga nytta bör resultaten även tillgängliggöras för aktörer utanför nätverken.

Arbetsgrupperna presenterar sitt arbete på nätverksmöten och dialogmöten

UKÄ föreslår att arbetsgrupperna får möjlighet att presentera sitt arbete vid nätverksmötena och vid de dialogmöten som arrangeras inom högskolenätverket (se nedan). Det ger möjlighet för arbetsgrupperna att få respons på sitt arbete och att ta upp frågor till diskussion. Därigenom kan de dra nytta av den samlade kunskap, erfarenhet och kompetens som finns inom de båda nätverken. Arbetsgrupperna bör även få möjlighet att pröva tentativa resultat på nätverkens medlemmar och, när arbetet är avslutat, presentera sina resultat vid de möten som nätverken har.

Dialogen mellan nätverket för samordning och högskolenätverket är viktig och behöver ske i flera former

UKÄ gör bedömningen att det är viktigt att former för dialog mellan nätverket för samordning och högskolenätverket etableras, så att den samlade kunskap, kompetens och erfarenhet som finns inom de båda nätverken kommer till nytta. Högskolenätverket behöver få information om kommande granskningsaktiviteter för nätverket för samordning och möjlighet att ge synpunkter på de utvärderingar, uppföljningar och analyser som nätverkets medlemmar planerar att genomföra.

UKÄ föreslår därför att styrgruppen vid två tillfällen per år bjuder in hela högskolenätverket till dialogmöten. Vid dialogmötena informerar styrgruppen om nätverkets kommande granskningsaktiviteter och det arbete som sker i de tillfälliga arbetsgrupperna. Vid dialogmötena bör det även finnas utrymme för högskolenätverkets medlemmar att ge synpunkter på nätverkets granskningsaktiviteter och förslag på inrättande av nya arbetsgrupper. Arbetsgrupperna bör också få möjlighet till återkoppling på sitt arbete av högskolenätverket på det sätt som beskrivits ovan.

Utöver de två dialogmötena som genomförs per år ser UKÄ behov av att arrangera ytterligare dialogtillfällen mellan de båda nätverken. UKÄ gör bedömningen att dialogen bör ske mellan styrgruppen för nätverket och representanter från högskolenätverket. De mer precisa formerna för de här mötena bör diskuteras gemensamt mellan styrgruppen och representanter för högskolenätverket, så att de kan etablera ändamålsenliga mötesformer. Mötena mellan nätverket och högskolenätverket ersätter inte befintliga samtalsytor mellan enskilda myndigheter och medlemmarna i högskolenätverket.

Dialogformerna bygger på en tydlig rollfördelning

UKÄ gör bedömningen att de föreslagna kommunikationsvägarna mellan de båda nätverken (mellan styrgruppen och högskolenätverket, mellan styrgruppen och representanter för högskolenätverket samt inom ramarna för arbetsgrupperna) möjliggör ett utbyte mellan de båda nätverken som skapar goda förutsättningar för gemensamt lärande och kunskapsutveckling. UKÄ gör också bedömningen att de föreslagna kommunikationsvägarna upprätthåller den rollfördelning som gör det möjligt för nätverkets medlemmar att genomföra oberoende externa uppföljningar, utvärderingar och analyser av högskolans verksamhet.

Nätverket behöver avgränsas gentemot befintliga nätverkssamarbeten

Nätverket ersätter inte etablerade och välfungerande samarbeten mellan myndigheter. Sådana samarbeten är ofta knutna till specifika sakfrågor och de bör få fortsätta. Men UKÄ gör bedömningen att nätverket kan behöva avgränsas gentemot andra liknande former för myndighetssamverkan. Ett sådant samverkansuppdrag är den *Plattform för internationalisering* som UHR är värmyndighet för. Syftet med plattformen är att, genom samverkan, skapa bättre förutsättningar för universitet och högskolor att bedriva internationalisering inom högre utbildning, forskning och innovation, vilket ska gagna både lärosätena och samhället i stort.

De båda uppdragens fokusområden skiljer sig åt men det finns tydliga beröringspunkter bland annat avseende vilka aktörer som ingår i respektive styrgrupp. UKÄ gör därför bedömningen att det behövs en

nära dialog mellan nätverket och plattformen för att undvika överlappningar och dubbelarbete. För att effektivisera arbetet i de båda grupperingarna, bör man också undersöka möjligheten att lägga styrgruppens möten i anslutning till plattformens möten.

Nätverkets aktiviteter behöver kommuniceras

Nätverket för uppföljning, utvärdering och analys av högskolans verksamhet bör ha en särskild plats på UKÄ:s webbplats. Regeringsuppdraget liksom nätverkets inrättande, mål organisation och arbetssätt bör sammanfattas och göras lättillgängligt för läsare. Information om styrgruppen bör finnas på plats och information om nätverkets generella arbete bör tillgängliggöras.

Resultaten från arbetsgruppernas arbete bör presenteras och sammanställs i korta rapporter, som finns öppet tillgängliga för nätverkens medlemmar och andra på webbplatsen. Information om datum för nätverksträffar och dialogmöten bör också finnas tillgängliga på webbplatsen.

Resurser behövs för kunskapsutveckling

Samordningen av olika granskningsaktiviteter förväntas inte ta extra resurser i anspråk. Men för det arbete som rör kunskapsutveckling och ömsesidigt lärande kommer resurser att behöva avsättas. UKÄ gör bedömningen att nätverket för samordning behöver en årlig budget på 1,5 miljoner kronor. För att täcka de kostnader som är kopplade till kunskapsutveckling och ömsesidigt lärande, föreslår UKÄ att ett belopp om 100 000 kr betalas ut till de aktörer som deltar i en arbetsgrupp och att 50 000 kr betalas ut som ersättning till de aktörer som arrangerar de två årliga nätverksträffarna. Frågan om hur finansieringen ska lösas bör diskuteras vidare med uppdragsgivaren.

UKÄ gör bedömningen att de kostnader som kommer att belasta den egna myndigheten ryms inom det egna förvaltningsanslaget, enligt det resonemang som förs i UKÄ:s budgetunderlag för 2023–2025. Där förespråkar UKÄ en permanent höjning av förvaltningsanslaget, för att kunna hantera UKÄ:s allt bredare roll samt en ökad samverkan med andra myndigheter. Nätverket för samordning av uppföljning, utvärdering och analys av högskolans verksamhet är ett exempel på sådan samverkan.

Arbetsformerna behöver utvärderas

UKÄ ser behov av att efterhand utvärdera de arbetsformer som inrättas. En sådan utvärdering gör det möjligt att identifiera både styrkor och svagheter i hur nätverkets arbete är organiserat. UKÄ avser därför att utvärdera nätverkets arbetssätt och organisation efter en period av två år. Då förväntas arbetsformerna ha prövats och erfarenheter ha gjorts.

UKÄ:s förslag på tillägg i instruktion

Det finns generella krav på att myndigheter ska samverka. Dels ställer förvaltningslagen (2017:900) krav på att myndigheter ska samverka med andra myndigheter inom sitt verksamhetsområde. Dels ställer myndighetsförordningen (2007:515) krav på att statliga myndigheter ska samarbeta för att ta tillvara de fördelar det kan ge för enskilda och för staten som helhet. Statskontorets granskningar visar också på de fördelar för enskilda myndigheter som samverkan ger.

Ibland behövs tydligare styrning för att etablera samverkan

Men Statskontorets granskningar visar också att de generella kraven på samverkan och samarbete som finns i förvaltningslagen och myndighetsförordningen inte alltid är tillräckliga för att etablera samverkan. Att skriva in förväntningar på samverkan i regeringsuppdrag kan då vara ett sätt för regeringen att etablera myndighetssamverkan. Men ett problem med samverkan som styrs genom regeringsuppdrag är att den tenderar att bli kortsiktig och upphöra när uppdraget slutförts.¹³

Statskontorets granskningar pekar i sådana fall på behov av en mer långsiktig styrning från regeringen när det gäller samverkan. Ett sätt att uppnå en ökad långsiktighet är att ge en instruktionsenlig uppgift till en samordnande myndighet. Det är ett sätt att säkerställa att det som är centralt prioriteras och att arbetet blir långsiktigt. Samverkan förbättras också när det finns tydliga krav på samarbete kopplade till specifika mål.¹⁴

Förslag på tillägg i instruktion

Eftersom uppdraget att samordna nätverket är av varaktigt slag och inbegriper återkommande kontakter med andra myndigheter och aktörer, gör UKÄ bedömningen att det är det lämpligt att uppdraget framgår av UKÄ:s instruktion. UKÄ föreslår därför att det efter 7 § i förordningen (2012:810) med instruktion för UKÄ införs en ny rubrik och bestämmelse med följande lydelse:

¹³ Statskontoret (2020:3). *Fortsatta former för digitaliseringspolitiken – utvärdering av Digitaliseringsrådet och kartläggning av regeringens styrning.*

¹⁴ Statskontoret (2021:3). *Mäns våld mot kvinnor – en analys av myndigheternas arbete med den nationella strategin.*

Samverkan

7 a § Myndigheten ska ansvara för och samordna ett nätverk mellan myndigheter som följer upp, utvärderar och analyserar verksamheten vid universitet och högskolor.

Bilaga 1. Dialogsamtal

Följande aktörer har bjudits in till samtal om UKÄ:s regeringsuppdrag att inrätta ett nätverk för samordning av uppföljning, utvärdering och analys av högskolans verksamhet.

Samtalen hölls under perioden november 2021–mars 2022.

Statliga myndigheter

Arbetsmiljöverket
Diskrimineringsombudsmannen
Ekonomistyrningsverket
Energimyndigheten
Formas
Forte
Jämställdhetsmyndigheten
Kungliga biblioteket
Myndigheten för delaktighet
Naturvårdsverket
Riksrevisionen
Rymdstyrelsen
Statistiska centralbyrån
Svenska institutet
Tillväxtverket
Universitets- och högskolerådet
Vetenskapsrådet
Vinnova

Fonder och stiftelser som finansierar forskning

Cancerfonden
KK-stiftelsen
Knut och Alice Wallenbergs stiftelse
Mistra
Ragnar Söderbergs stiftelse
Riksbankens jubileumsfond
Stiftelsen för Strategisk forskning
Stint

Intresseorganisationer

Sveriges Kommuner och Regioner
Sveriges universitetslärare och forskare
Sveriges förenade studentkårer

Vetenskapsakademier

Kungl. Ingenjörsvetenskapsakademien
Kungl. Vetenskapsakademien
Sveriges unga akademi
Kungl. Vitterhetsakademien

Universitet och högskolor

Blekinge tekniska högskola
Chalmers tekniska högskola
Enskilda Högskolan Stockholm
Försvarshögskolan
Gymnastik- och idrottshögskolan
Göteborgs universitet
Handelshögskolan i Stockholm
Högskolan Dalarna
Högskolan i Borås
Högskolan i Gävle
Högskolan i Halmstad
Högskolan i Skövde
Högskolan Kristianstad
Högskolan Väst
Karlstads universitet
Karolinska institutet
Konstfack
Kungl. Konsthögskolan
Kungl. Musikhögskolan i Stockholm
Kungl. Tekniska högskolan
Linköpings universitet
Linnéuniversitetet
Luleå tekniska universitet
Lunds universitet
Malmö universitet
Marie Cederschiöld högskola
Mittuniversitetet
Mälardalens högskola
Röda Korsets högskola
Sophiahemmet högskola
Stiftelsen Högskolan i Jönköping
Stockholms konstnärliga högskola
Stockholms universitet
Sveriges lantbruksuniversitet
Södertörns högskola
Umeå universitet
Uppsala universitet

Örebro universitet

Bilaga 2. Styrgrupp

Nedan följer en presentation av uppföljnings, utvärderings- och analysverksamheten vid de myndigheter som föreslås ingå i styrgruppen för nätverket: UKÄ, UHR, Vetenskapsrådet, Vinnova, Formas och Forte.

Universitetskanslersämbetet

UKÄ har i uppdrag av regeringen att utvärdera svensk högre utbildning. UKÄ ansvarar för nationell kvalitetssäkring av utbildning och forskning genom att granska lärosätenas kvalitetssäkringsarbete och genom att göra utvärderingar av utbildningar på grundnivå, avancerad nivå och forskarnivå samt tematiska utvärderingar och examenstillståndsprövningar. UKÄ bevakar även att universitet och högskolor följer lagar och regler samt ansvarar för analyser av verksamheten och statistik om högskolesektorn.

UKÄ fick uppdraget att utvärdera högre utbildning i samband med dess inrättande 2013. Högre utbildning har under en längre tid utvärderats systematiskt i cykler. Den förra granskningssyckeln avslutades 2015 och omfattade granskning av 2 088 utbildningar som ledde till kandidat-, magister-, master- eller yrkesexamen. Utvärderingarna fokuserade på att utbildningarna skulle uppfylla kraven i högskolelagen och i examensbeskrivningarna i de förordningar som ansluter till lagen. De genomfördes av externa bedömargrupper där både ämnesexperter samt doktorander eller studenter (oftast från svenska lärosäten) och arbetslivsföreträdare fanns representerade.

I dag pågår en sexårig utvärderingscykel som kommer att avslutas 2022, som utgår från att lärosätena och UKÄ har ett gemensamt ansvar för att säkra och utveckla kvaliteten i högre utbildning och forskning. Systemet består av de fyra komponenterna examenstillståndsprövningar, granskningar av lärosätenas kvalitetssäkringsarbete, utbildningsutvärderingar och tematiska utvärderingar. Inom den pågående sexårscykeln utvärderar UKÄ ett urval av utbildningar och granskar samtliga lärosätens egna kvalitetssäkringsprocesser. Liksom i det tidigare systemet baseras utvärderingarna på kollegial bedömning som görs av oberoende externa bedömargrupper med sakkunniga, student- eller doktorandrepresentanter (från svenska men även utländska lärosäten) samt företrädare för arbetslivet eller samverkanssakkunniga.

UKÄ:s lärosätessgranskningar fokuserar på hur väl lärosätenas kvalitetssäkringsarbete, inklusive uppföljnings-, åtgärds- och återkopplingsrutiner, bidrar till att säkra och utveckla forskningens och

utbildningens kvalitet. UKÄ granskar att lärosätena säkerställer att forskningen och utbildningen uppfyller de kvalitetskrav som finns i högskolelagen och högskoleförordningen liksom i internationella riktlinjer för forskning och utbildning.

UKÄ har också i uppdrag att ansvara för uppföljning, omvärldsbevakning och analys av frågor inom myndighetens ansvarsområde. UKÄ ansvarar också för den officiella statistiken för högskoleväsendet, dvs. statistik som täcker hela högskolans verksamhet. Det innebär att UKÄ följer verksamheten allt ifrån dem som söker till högskolan till uppgifter om vetenskapliga publiceringar och lärosätenas ekonomi. Analyser görs både utifrån specifika uppdrag från regeringen, till exempel när det gäller behoven av högskoleutbildade på arbetsmarknaden och karriärvägar inom högskolan, och analyser som initieras utifrån det bredare uppdraget att följa upp högskolans verksamhet.

UKÄ ansvarar också för att granska effektivitetens i lärosätenas resursutnyttjande. Exempel på det är analyser av genomströmning, klassificering av kurser, lärarledd tid i högskolan och utvecklingen av så kallade inaktiva studenter.

Universitets- och högskolerådet

Universitets- och högskolerådet (UHR) ansvarar för uppföljningar och analys av frågor inom myndighetens verksamhetsområde, som antagningsfrågor, internationalisering och jämställdhet. Varje år presenterar UHR en rapport med statistik om utbildningar inom de nationella minoriteternas språk och kultur.

UHR bildades samtidigt som UKÄ när Högskoleverket avvecklades 2013. Myndigheten samordnar antagningen till högre utbildning och har en bred och främjande roll när det gäller antagning, internationellt samarbete och mobilitet. Uppgifter från UHR ligger till grund för de delar av den officiella statistiken om högskolan som rör sökande och antagna till utbildning på grundnivå och avancerad nivå. Dessutom redovisar UHR viss egen statistik om sökande och antagna till högskolan.

UHR stödjer högskolornas arbete för att öka mångfalden, skapa lika rättigheter och möjligheter inom högre utbildning samt att arbeta mot diskriminering utifrån alla diskrimineringsgrunder. Exempel på aktiviteter är pilotverksamhet, uppföljningar, analyser, konferenser och utbildning.

UHR arbetar att ge människor förutsättningar att delta i internationella utbyten och samarbeten. Via de program UHR sköter – till exempel Erasmus+ och Nordplus – kan skolor, universitet och högskolor, yrkesutbildningar och vuxenutbildningar med flera söka bidrag för att genomföra samarbetsprojekt med andra länder. Lärare, studenter och

elever är exempel på grupper som kan delta i utbytena. UHR sköter också utbytestjänstgöring för statsanställda och förbereder för arbete och praktik inom EU:s institutioner. UHR är dessutom värmyndighet för den plattform för internationalisering som beskrivs nedan.

Vetenskapsrådet

Vetenskapsrådet är ett statligt forskningsråd som både ska främja den svenska grundforskningens kvalitet och förnyelse samt utvärdera och bedöma forskningens vetenskapliga kvalitet och betydelse.

Vetenskapsrådets uppgift är att ge stöd till grundläggande forskning, inom samtliga vetenskapsområden. Vetenskapsrådet ska även följa utvecklingen av svensk och internationell forskning, göra nationella ämnesutvärderingar och utvärderingar av forskningssatsningar som rådet har finansierat eller fått i uppdrag av regeringen att utvärdera. Vetenskapsrådet har en ledande roll i att stödja utvecklingen av svensk forskning av högsta vetenskapliga kvalitet.

I rollen som forskningspolitisk rådgivare genomför Vetenskapsrådet analyser, kartläggningar och utvärderingar inom områden som vetenskaplig produktion, jämställdhet, forskningsfinansiering och forskarmobilitet. Vetenskapsrådets utvärderingar syftar till att bedöma forskningens vetenskapliga kvalitet och betydelse. Både forskningsområden och särskilda satsningar utvärderas, och resultaten används som underlag av flera aktörer i det forskningspolitiska systemet.

Vinnova

Vinnova är Sveriges innovationsmyndighet med uppgift att bidra till hållbar tillväxt genom att förbättra förutsättningarna för innovation. Det gör myndigheten främst genom att ge bidrag till innovationsprojekt och forskning som behövs för att utveckla nya lösningar. Vinnova satsar också långsiktigt på starka forskningsmiljöer och innovationsmiljöer. Stödet stimulerar samverkan mellan företag, universitet och högskolor, offentlig verksamhet, civilsamhället och andra aktörer. Verksamheten är även inriktad på att stärka internationell samverkan. Varje år satsar Vinnova ungefär tre miljarder kronor på att främja innovation. Merparten av pengarna fördelar de genom utlysningar där företag, offentliga aktörer och andra organisationer kan söka finansiering. Myndigheten följer upp och analyserar alla insatser kontinuerligt samt analyserar insatsernas effekter regelbundet. Vinnova är nationell kontaktmyndighet för EU:s ramprogram för forskning och innovation samt regeringens expertmyndighet inom det innovationspolitiska området.

Vinnova ska varje år genomföra minst två utvärderingar av genomförda insatser. De insatser som utvärderas ska vara av budget- och verksamhetsmässig betydelse. Ett jämställdhetsperspektiv ska ingå i

utvärderingen. Vinnova för dialog med Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser om vilka insatser som utvärderas, och metoder för detta. Utvärderingarna ska omfatta resultat och, där så är möjligt, effekter av stödet från myndigheten. Vinnova ska även redovisa och analysera det svenska deltagandet i EU:s ramprogram för forskning och innovation: Horisont 2030.

Forte

Forte är ett statligt forskningsråd som ska främja och stödja grundforskning och behovsstyrd forskning inom arbetslivsområdet samt inom social- och folkhälsovetenskap. Forte förmedlar varje år cirka 550 miljoner kronor till både grundläggande och behovsstyrd forskning. Det handlar om allt från enskilda projektbidrag till satsningar för att bygga upp forskningsmiljöer. Det varierar från och år till hur stor andel av Fortes forskningsbudget som går till den årliga öppna utlysningen där forskare själva identifierar forskningsfrågorna. Generellt sett är andelen cirka 50 procent.

Forte ska också arbeta med utvärdering och analys samt med forskningskommunikation. Bland annat ska den forskning som rådet finansierar utvärderas genom bedömningar av dess kvalitet, nyttiggörande och samhällsrelevans. I Fortes uppdrag ingår också att identifiera områden där mer forskning behövs, kartläggningar och kunskapsöversikter som i låg grad kräver insats från lärosätena samt att göra dem tillgängliga för alla. Forte genomför ett mindre antal utvärderingar, cirka en per år. Utvärderingarna har varit både egeninitierade och beställda av regeringen. De större genomförda utvärderingarna fokuserar på de centrumbildningar inom satsningen Forte-centra som myndigheten finansierar. Exempel på utvärderingar i samverkan är utvärderingen av regeringssatsningen på strategiska forskningsområden och den pågående halvtidsutvärderingen av de tioåriga nationella forskningsprogram som startade 2017. Utvärderingen har planerats och genomförs i samarbete med Vetenskapsrådet och Formas samt omfattar alla de tioåriga nationella forskningsprogram som kom som regeringsuppdrag utifrån forsknings- och innovationspropositionen 2016 (för Forte gäller det två program). Utvärderingen utförs av en upphandlad extern aktör.

Formas

Formas är ett statligt forskningsråd för hållbar utveckling som arbetar med forskningsfinansiering, utvärdering och analys samt med forskningskommunikation. Formas ska främja och stödja grundforskning och behovsmotiverad forskning samt innovation inom områdena miljö, areella näringar och samhällsbyggande. Formas ska även följa upp och utvärdera den forskning och innovation som myndigheten har fördelat medel till samt i utvärderingen särskilt bedöma kvaliteten, relevansen och nyttiggörandet för samhället. Myndigheten ska också utreda och

analysera vilka forskningsbehov som är angelägna i ett forsknings- och samhällsperspektiv samt har i uppdrag att genomföra evidensbaserade miljöanalyser.

Totalt fördelar Formas 1,5 miljarder per år till olika forsknings- och innovationsprojekt för att främja hållbar utveckling. Satsningarna är oftast tematiskt och tvärvetenskapligt inriktade. Ungefär hälften av medlen delas ut genom den årliga öppna utlysning där forskare själva identifierar forskningsbehov. Den andra hälften av forskningsmedlen går framför allt till riktade nationella och internationella satsningar som har fokus på samhällsutmaningar. Formas gör en ekonomisk och vetenskaplig uppföljning av samtliga finansierade projekt.

Åtterrapporeringen hanteras i forskningsrådets gemensamma system, Prisma. De underlag som hämtas in från lärosätena är underlag för bedömningar i utvärderingar, analyser i utredningar eller strategiska prioriteringar.

Formas utför cirka fem utvärderingar per år inom sitt ansvarsområde. Utvärderingarna är dels egeninitierade, dels regeringsuppdrag eller utvärderingar i samverkan med andra myndigheter. Exempel på utvärderingar i samverkan är regeringssatsningen på strategisk forskning, Linnéstöden och strategiska innovationsprogram. I samband med Formas uppdrag att göra kunskapssammanställningar till stöd för miljöarbete fördubblades myndighetens analyskapacitet och en ny avdelning etablerades: avdelningen för analys och policy.

Bilaga 3. Plattform för internationalisering

Universitets- och högskolerådet (UHR), Vetenskapsrådet och Verket för innovationssystem (Vinnova) fick i mars 2021 uppdraget att tillsammans vidareutveckla internationaliseringsutredningens förslag om att inrätta en plattform för internationalisering. Syftet med *Plattform för internationalisering* är att genom samverkan skapa bättre förutsättningar för universitet och högskolor att bedriva internationalisering inom högre utbildning, forskning och innovation, vilket gagnar både lärosätena och samhället i stort.

Internationaliseringsutredningens förslag utgick ifrån bedömningen att förutsättningarna för universitet och högskolors internationalisering är komplexa och att de påverkas av flera myndigheters verksamhet. Det är därför viktigt att berörda myndigheter samverkar för att främja goda förhållanden för internationalisering av utbildning, forskning och innovation. Den bedömningen har också legat till grund för myndigheternas arbete med uppdraget.

Samverkan ska utgå från de samordningsområden som internationaliseringsutredningen föreslog: strategisk internationalisering; informera om Sverige som kunskapsnation och främja relationsbyggande; internationell omvärldsbevakning och analys; förbättra förutsättningarna för mobilitet.

Plattformen organiseras i en styrgrupp, ett sekretariat och ett antal arbetsgrupper där myndigheter, lärosäten och andra aktörer kan delta. Myndigheterna Svenska institutet, UHR, UKÄ, Vetenskapsrådet och Vinnova har genom sina regleringsbrev fått i uppdrag att inrätta plattformen.

I styrgruppen deltar, förutom de myndigheter som skapar plattformen, också en forskningsfinansiär, företrädare för tre lärosäten, som utses av SUHF, samt Sveriges förenade studentkårer. Styrgruppens övergripande uppdrag är att utforma och leda plattformen för att koordinera myndighetsstödet till universitets och högskolors internationalisering. Ordförandeskapet roterar mellan de myndigheter som har uppdraget, med start hos UHR.

Styrgruppen inrättar arbetsgrupperna. Fyra arbetsgrupper föreslås initialt:

- mobilitet
- Sverige som kunskapsnation
- omvärldsbevakning och analys

- ansvarsfull internationalisering.

Arbetsgrupperna ska ses över efter två år. I arbetsgrupperna kan ytterligare aktörer delta utöver dem som fått i uppdrag att inrätta plattformen. Längre fram kan fler eller andra arbetsgrupper komma att skapas. Ett sekretariat som stödjer styr- och arbetsgrupper inrättas gemensamt av de myndigheter som har uppdraget att inrätta plattformen. Sekretariatet samordnas av UHR som också är värdmyndighet för plattformen.

Universitetskanslersämbetet (UKÄ) ska bidra till att stärka den svenska högskolan och Sverige som kunskapssamhälle. Vi granskar kvaliteten på högskoleutbildningarna, vi analyserar och följer upp utvecklingen inom högskolan och vi bevakar studenternas rättssäkerhet.

uka.se

